

JAN KRYŃSKI *

Wspomnienie o Profesorze Bogdanie Neyu, naukowcu i wspaniałym człowieku

Bogdan Ney urodził się w rodzinie nauczycielskiej 3 lutego 1935 roku w Pińsku, w województwie poleskim. Lata wojenne spędził razem z rodziną w południowych rejonach Generalnej Guberni, dokąd udało mu się przedrzeć wraz z rodzicami z miasta rodzinnego zajętego przez Armię Czerwoną w 1939 roku, a następnie przyłączonego do ZSRR. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Tarnowie w 1952 roku podjął studia na Wydziale Geodezji Górniczej Akademii Górniczo-Hutniczej (AGH) w Krakowie – należącym do przodujących ośrodków akademickich w kraju. Tam też uzyskał w 1957 roku stopień magistra inżyniera geodety ze specjalnością geodezja inżyniersko-przemysłowa i miejska, po przedstawieniu wykonanej pod kierunkiem prof. Tadeusza Kochmańskiego pracy magisterskiej z zakresu geodezyjnych pomiarów odkształceń.

Z początkiem roku akademickiego 1957/1958 rozpoczął pracę jako asystent, a wkrótce starszy asystent, na macierzystym wydziale AGH, początkowo w Katedrze Geometrii Wykreślnej, a od 1960 roku w Katedrze Geodezji Wyższej i Obliczeń Geodezyjnych. Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w 1963 roku w AGH, na podstawie pracy pt. *Analiza niektórych kryteriów przesunięć punktów geodezyjnych w oparciu o wyniki pomiarów*. Po pięciu latach pracy na stanowisku adiunkta, w 1969 roku został powołany na stanowisko docenta i wkrótce powierzono mu funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geodezji Górniczej i Przemysłowej, a od 1970 roku dodatkowo objął stanowisko kierownika Zakładu Geodezji Przemysłowej i Badań Odkształceń.

Działalność naukowo-dydaktyczna Bogdana Neya – pracownika i nauczyciela akademickiego AGH – koncentrowała się na zagadnieniach związanych z teorią błędów pomiarów geodezyjnych, zastosowaniem niektórych technik statystycznych w geodezji oraz na rozwoju metod obliczeń geodezyjnych, a także metod i technik pomiarów inwentaryzacyjnych, realizacyjnych i kontrolnych w geodezji inżyniersko-przemysłowej. Nie bez znaczenia dla dalszej kariery naukowej Bogdana Neya okazały się odbyte przez niego dwa staże zagraniczne: jeden na Politechnice w Bratysławie w Czechosłowacji w 1964 roku, drugi w Moskiewskim Instytucie Geodezji, Fotogrametrii i Kartografii w ZSRR w 1970 roku.

* Prof. dr hab. Jan Kryński (jan.krynski@igik.edu.pl), Instytut Geodezji i Kartografii, Warszawa

W 1974 roku Bogdan Ney objął stanowisko dyrektora Instytutu Geodezji i Kartografii (IGiK) w Warszawie, nadzorowanego w tamtym czasie przez ministra gospodarki terenowej i ochrony środowiska. Mimo doświadczeń nabytych na stanowisku kierowniczym w sektorze szkolnictwa wyższego, zadania, jakim musiał sprostać, kierując instytutem resortowym, były dużym wyzwaniem. Dodatkowo, nowe wyzwania wynikały z uwarunkowań polityczno-gospodarczych objawiających się otwieraniem na świat zachodni krajowej gospodarki po dwudziestoletniej stagnacji, a jednocześnie rozluźnieniem ograniczeń eksportowych do Polski. W nurcie tych przemian znajdował się IGiK w chwili obejmowania przez Bogdana Neya stanowiska dyrektora. Z wrodzoną energią Bogdan Ney bardzo szybko i płynnie przejął stery kierowania Instytutem, który legitymował się wysoko wyspecjalizowaną kadrą naukową i w roku 1972 otrzymał uprawnienia do nadawania stopni doktora. Przyjazna atmosfera i życzliwe wsparcie współpracowników z IGiK umożliwiło Bogdanowi Neyowi łączenie obowiązków dyrektora z pracą naukową. Do 1980 roku wykonywał dodatkowo, obowiązki nauczyciela akademickiego w AGH. Kontynuował również badania, których uwieńczeniem była rozprawa habilitacyjna. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał w 1977 roku, po przedstawieniu rozprawy pt. *Metoda wyznaczania deformacji poziomych sieci geodezyjnych* na Wydziale Geodezji Górniczej AGH. W 1979 roku Rada Państwa przyznała mu tytuł profesora nadzwyczajnego, a 10 lat później – w 1989 roku – profesora zwyczajnego.

Pełniąc przez 17 lat (1974–1991) funkcję dyrektora, a następnie od 1991 kierownika Samodzielnej Pracowni Badań Systemowych, Bogdan Ney kontynuował działalność badawczą. Profil naukowy IGiK, a także nowe wyzwania służby geodezyjnej przyczyniły się do podjęcia przez Bogdana Neya badań w zakresie dynamicznie rozwijającej się teledetekcji. Swoje zainteresowania badawcze skupił na wypracowywaniu zasad i technik zastosowań teledetekcji naziemnej, lotniczej, satelitarnej w różnych dziedzinach nauki i praktyki gospodarczej. Jego aktywność w kręgu najwyższych władz państwowych, a jednocześnie skuteczny nadzór nad kontaktami z firmami amerykańskimi doprowadziły do utworzenia unikalnej na skalę kraju, ale również „bloku wschodniego”, komórki o nazwie Ośrodek Przetwarzania Obrazów Lotniczych i Satelitarnych (OPOLIS) – krajowego, polskiego centrum teledetekcji satelitarnej. Jako dyrektor Bogdan Ney inicjował i nadzorował współpracę dwustronną IGiK z instytucjami naukowymi i technicznymi zarówno w krajach „bloku wschodniego”, jak i w krajach zachodnich, a także krajach rozwijających się, głównie w dziedzinie teledetekcji satelitarnej i lotniczej oraz ogólnie w dziedzinie geodezji i kartografii. W latach 1975–1989, w ramach tej współpracy naukowo-technicznej służb geodezyjnych krajów „bloku wschodniego”, kierował tematem geodezja inżynierska. Brał również udział we wspomaganie naukowo-technicznym eksportu prac badawczo-wdrożeniowych i usługowych przez Zjednoczenie Przedsiębiorstw Geodezyjno-Kartograficznych GEOKART do rozwijających się krajów. Uczestniczył

w regionalnych konferencjach kartograficznych ONZ dla Azji Południowo-Wschodniej oraz dla obu Ameryk. Jemu, w dużej mierze, zawdzięcza się sukces zorganizowania w stanie wojennym w Warszawie Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (MAK) w 1982 roku. W latach 1984–1985 był ekspertem FAO w Rzymie. W 1990 roku przez miesiąc pełnił w Mongolii funkcję eksperta UNESCO do spraw rozwoju naukowego ośrodka teledetekcji w Mongolskiej Akademii Nauk. W latach 1982–1991 Bogdan Ney przewodniczył afiliowanemu przy IGiK Komitetowi Narodowemu. Był wieloletnim, aktywnym członkiem Rady Naukowej IGiK. W latach 1996–2012 przewodniczył tej radzie, a w latach 2012–2016 był jej wiceprzewodniczącym.

Po ustąpieniu z funkcji dyrektora IGiK i objęciu funkcji kierownika pracowni w tym Instytucie podjął dodatkowo pracę nauczyciela akademickiego w Wojskowej Akademii Technicznej, gdzie prowadził zajęcia dydaktyczne z rachunku wyrównawczego oraz metod obliczeń geodezyjnych i systemów informacji przestrzennej. W ostatnich latach aktywności naukowej Bogdan Ney inicjował i samodzielnie prowadził badania z zakresu systemów informacji przestrzennej i ich praktycznych zastosowań.

Obok aktywności *stricto* naukowej Bogdan Ney zgromadził ogromny dorobek w zakresie polityki naukowej i naukowo-technicznej, a także działalności organizacyjnej i społecznej. Działał w licznych komitetach, radach, towarzystwach i stowarzyszeniach.

Początki działalności Bogdana Neya w strukturach Polskiej Akademii Nauk datują się na połowę lat 70. w Sekcji Teledetekcji Komitetu Badań Kosmicznych przy Prezydium PAN. Komitet ten był jednocześnie narodowym organem programu Interkosmos – programu współpracy krajów tzw. obozu socjalistycznego w zakresie badań kosmicznych. Po wyborze na członka Komitetu Badań Kosmicznych powierzono Bogdanowi Neyowi funkcję przewodniczącego Sekcji Teledetekcji, którą sprawował w latach 1980–1990. W tym okresie koordynował prace badawcze krajowych zespołów naukowych w zakresie teledetekcji, prowadzone w ramach programu Interkosmos. Był również członkiem Komisji A.3 Międzynarodowego Komitetu Badań Kosmicznych COSPAR. W latach 80. Bogdan Ney kilkakrotnie wchodził w skład polskiej delegacji na doroczne sesje Podkomitetu Naukowo-Technicznego ONZ do spraw Badań i Pokojowego Wykorzystania Kosmosu. W roku 1988 kierował organizowanym przez IGiK we współpracy z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) międzynarodowym seminarium ONZ na temat teledetekcji satelitarnej i jej zastosowań do potrzeb krajów rozwijających się.

W końcu lat 70. Bogdan Ney dołączył do grona członków Komitetu Geodezji PAN, w którym od 1991 roku do 2002 roku pełnił funkcję przewodniczącego. W latach 1984–1992 przewodniczył Komitetowi Narodowemu do spraw Współpracy z Międzynarodową Unią Geodezji i Geofizyki PAN. Jako członek wspomnianych trzech komitetów PAN i jednocześnie dyrektor instytutu, a od 1986 roku członek korespondent PAN,

Bogdan Ney intensywnie angażował się w międzynarodową współpracę naukową. Przez blisko 15 lat aktywnie uczestniczył w sympozjach naukowych Międzynarodowej Unii Geodezji i Geofizyki (IUGG) oraz Międzynarodowej Asocjacji Geodezji (IAG), reprezentując Polskę dwukrotnie w radach Unii i trzykrotnie w radach Asocjacji, podczas których nawiązał liczne kontakty z czołowymi przedstawicielami światowego środowiska naukowego. Kontakty te wykorzystywał, wspierając na różnych szczeblach krajowe inicjatywy współpracy międzynarodowej, a także ułatwiając młodym adeptom nauki kontakt z zespołami badawczymi o światowej renomie. Przez kilka lat uczestniczył również w pracach Specjalnej Grupy Studiów 1.21 Międzynarodowej Asocjacji Geodezji. Zainteresowania naukowe Bogdana Neya wykraczały poza formalnie reprezentowaną przez niego dyscyplinę. W ostatnich dwóch dekadach XX wieku aktywnie udzielał się jako członek dwóch innych komitetów PAN – Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz Komitetu Prognoz.

W latach 1993–2002 Bogdan Ney był zastępcą sekretarza naukowego Wydziału VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych, a następnie zastępcą przewodniczącego tego wydziału. Równolegle, od 1994 roku do 2002 roku, sprawował funkcję kierownika Centrum Upowszechniania Nauki PAN, a w okresie 1996–2002 był dodatkowo naczelnym redaktorem czasopisma naukowego „Bulletin of the Polish Academy of Sciences”. W 1999 roku został wybrany do Prezydium PAN, w którym jako członek zasiadał do 2002 roku. W 2002 roku Bogdan Ney został wybrany na członka rzeczywistego PAN. Rok później, powierzono mu funkcję przewodniczącego Wydziału VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych PAN, którą sprawował do rozwiązania tego wydziału w 2010 roku w wyniku restrukturyzacji Polskiej Akademii Nauk. Jako przewodniczący Wydziału VII PAN ponownie zasiadał w Prezydium PAN i jednocześnie w Kolegium Przewodniczących Wydziałów PAN. Dzięki zaangażowaniu Bogdana Neya na członków zagranicznych PAN powołano kilku światowej sławy naukowców w zakresie geodezji i dyscyplin pokrewnych, którzy nadzwyczaj skutecznie wspierali rozwój naukowy w Polsce. W okresie ożywionej aktywności Bogdana Neya w PAN jego zainteresowania badawcze koncentrowały się na problemach ogólnych, organizacyjnych i ekonomicznych geodezji i kartografii oraz dyscyplin pokrewnych, a także na polityce naukowej i naukowo-technicznej.

Jako członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do spraw Stopni i Tytułów Naukowych, w której zasiadał w latach 1984–1993, Bogdan Ney oddał nieocenione usługi środowisku naukowemu dyscypliny geodezja i kartografia, uczestnicząc z ogromnym zaangażowaniem w promocjach naukowych.

W Komitecie Badań Naukowych – naczelnym organie administracji rządowej do spraw polityki naukowej – Bogdan Ney przewodniczył w latach 1997–2004 Zespołowi Górnictwa, Geodezji i Transportu. W tym czasie aktywnie uczestniczył również w innych ciałach KBN, w tym w Zespole ds. Działalności Wspomagającej Badania.

W latach 1991–2003, będąc członkiem Komitetu Naukowego Obserwacji Ziemi Międzynarodowej Federacji Astronautycznej (IAF), aktywnie uczestniczył w spotkaniach komitetów programowych w Paryżu i dorocznych kongresach IAF.

Poza Radą Naukową IGiK Bogdan Ney zasiadał w kilku radach naukowych innych instytucji, tj. Centrum Badań Kosmicznych PAN, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Ośrodka Przetwarzania Informacji, Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, którego Radzie Naukowej przewodniczył, a także w Radzie Naukowej przy Ministrze Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa.

W latach 1970–1980 Bogdan Ney był członkiem Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa (TNOiK). Przez kilka lat sprawował funkcję wiceprzewodniczącego Sekcji Działalności Badawczo-Rozwojowej Oddziału Warszawskiego tego Towarzystwa.

Bogdan Ney był jednym z członków założycieli Akademii Inżynierskiej w Polsce (AIP), działającej od 1992 roku i należącej do Rady Akademii Techniki i Nauk Technicznych (CAETS) z siedzibą w Waszyngtonie. Do roku 2001 był członkiem Komitetu Wykonawczego AIP, a następnie został wybrany na stanowisko prezesa AIP, które piastował do 2008 roku. Jego aktywność w AIP koncentrowała się na promowaniu rozwoju zaawansowanych technologii i innowacji, czerpanych z osiągnięć nauki.

Bogdan Ney był również jednym z członków – założycieli powstałej w 1992 roku Rady Programowej Towarzystwa Naukowego Nieruchomości oraz Polskiego Stowarzyszenia Rzeczoznawców Wyceny Nieruchomości, w którym w ciągu dwóch kadencji pełnił funkcję prezesa Oddziału Warszawskiego.

Był także wieloletnim, aktywnym członkiem kilku doradczych ciał organów władz państwowych. W latach 2000–2003 przewodniczył Państwowej Radzie Gospodarki Przestrzennej, działającej przy Radzie Ministrów jako jej organ doradczy i opiniodawczy w sprawach planowania i zagospodarowania przestrzennego. Od 1974 roku był członkiem, a następnie od 2000 roku do 2016 roku przewodniczącym Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej – organu opiniodawczego działającego przy Głównym Geodecie Kraju. W latach 1970–1990 zasiadał w Państwowej Radzie Ochrony Środowiska – organie opiniodawczo-doradczym w zakresie ochrony przyrody, a następnie od 2003 roku do 2010 roku w Radzie do spraw Zrównoważonego Rozwoju.

Od roku 1957 Bogdan Ney był członkiem Stowarzyszenia Geodetów Polskich (SGP). Był przewodniczącym Koła Zakładowego SGP w AGH. W latach 1970–1990 był wybierany do Zarządu Głównego SGP; pełnił również funkcję przewodniczącego Głównej Komisji Zarządzania, Organizacji i Techniki SGP. W latach 1970–1980 przewodniczył Komitetowi do spraw Polityki Technicznej i Gospodarczej w Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.

Większość badań naukowych prowadzonych przez Bogdana Neyę – a przykładał on istotną wagę do popularyzacji i upowszechniania wyników badań – została zwieńczona

konkretnymi rezultatami poznawczymi i aplikacyjnymi skierowanymi do środowisk nie tylko technicznych, ale również gospodarczych i menedżerskich. Był wielokrotnie zapraszany z wykładami i referatami na konferencje krajowe i międzynarodowe. Dzięki umiejętności trafnego kojarzenia aktualnych i perspektywicznych problemów i potrzeb praktyki geodezyjnej z poziomem i możliwościami intelektualnymi, metodycznymi i warsztatowymi nauki Bogdan Ney był powoływany na konsultanta i eksperta podmiotów gospodarczych, krajowych instytucji publicznych i organizacji międzynarodowych.

Na całokształt dorobku naukowego prof. Bogdana Neya składa się ponad 300 pozycji opublikowanych oraz wiele wystąpień na krajowych oraz międzynarodowych konferencjach i seminariach. Dorobek ten obejmuje m.in. 24 monografie, 6 podręczników oraz wiele innych opracowań. Wśród publikacji znajduje się ponad 50 pozycji obcojęzycznych. Recenzował ponad 100 artykułów do różnych wydawnictw, a także projekty badawcze. Wypromował 10 doktorów, z których później ponad połowa uzyskała stopień doktora habilitowanego, a kilku otrzymało tytuły profesora. Opracował około pięćdziesięciu recenzji habilitacyjnych i około czterdziestu recenzji wniosków o nadanie tytułu naukowego, przeważnie na zlecenie CK oraz wydziałów wyższych uczelni, instytutów resortowych i PAN.

W roku 1998 Akademia Rolniczo-Techniczna w Olsztynie (obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) uhonorowała go, przyznając mu doktorat *honoris causa*.

Prof. dr hab. inż. Bogdan Ney był wybitnym uczonym i organizatorem nauki. Cieszył się powszechnym uznaniem środowiska naukowego dzięki wysokiej kulturze, odpowiedzialności w wykonywaniu licznych spoczywających na nim obowiązków, wspieraniu adeptów świata naukowego w ich dalszej karierze, bezinteresownemu angażowaniu się w niesienie pomocy potrzebującym, nieprzeciętnej umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz szczerzej życzliwości wobec spotykanych ludzi. Był nie tylko poważanym naukowcem i autorytetem, ale także wspaniałym człowiekiem, pełnym taktu i ciepła, szanowanym i lubianym przez współpracowników. Zmarł 23 marca br. w wieku 85 lat. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 30 marca 2020 roku na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

In memory of Professor Bogdan Ney, researcher and a wonderful man

Bogdan Ney was born on 3 February 1935 in Pinsk. After graduating from high school in Tarnow in 1952, he attended the AGH University of Science and Technology in Cracow, where at the Department of Mining Surveying he received his MSc degree in 1957. At the same faculty he obtained his PhD degree in 1963 and habilitation in 1977. Two years later he was awarded the title of extraordinary professor of technical sciences, and in 1989 – the title of full professor.

His scientific career started in 1957 at the AGH University of Science and Technology in Cracow working as an assistant at the Department of the Descriptive Geometry, which from 1960 he continued in the Department of Geodesy and Surveying Data Processing. In 1969–1974 he served as the deputy director at the Institute of Mining and Engineering Surveying of the AGH University of Science and Technology in Cracow. His scientific interest focused on the problems of errors in surveying measurements, adaptation of some statistical techniques to the needs of surveying and development of surveying calculation methods, and methods and techniques of inventory, implementation and control measurements in engineering and engineering surveying. In 1974 Bogdan Ney was transferred to the Institute of Geodesy and Cartography (IGiK) in Warsaw for the position of director of the Institute which he held until 1991. In 1986, he was elected a corresponding member of the Polish Academy of Sciences (PAS), and in 2002 a full member of PAS. As the director and then the head of the System Research Laboratory of IGiK he was further involved in research, providing valuable contributions in the following fields: the use of principles and techniques of aerial and satellite remote sensing in various fields of science and applications; general, organizational and economic problems of surveying and mapping as well as related disciplines; spatial information systems; scientific and scientific-technical policy. In 1991–1997 he continued his educational activity lecturing at the Military University of Technology. The entire scientific achievements of Bogdan Ney consist of more than 300 publications, and many presentations on national and international conferences and seminars. His was the author/coauthor of 24 monographs, 6 textbooks and many other scientific reports. He successfully supervised 10 PhD students. Bogdan Ney had great achievements in organizational and social activities. He was active in numerous committees, councils, societies and associations. In 1998 the Agriculture-Technical Academy in Olsztyn honoured Bogdan Ney awarding him an honorary doctor degree. Bogdan Ney enjoyed widespread recognition of the scientific community due to his high culture, responsibility in carrying out numerous duties, supporting young scientists, outstanding ability to solve conflict situations and sincere kindness towards all people. He was not only a respected scientist and authority, but also a wonderful man, full of tact and warmth, admired and liked by colleagues. Professor Bogdan Ney, age 85, passed away in Warsaw, on 23 March 2020. He was one of the outstanding surveyors with wide reputation in the scientific community.

Key words: Bogdan Ney, geodesy and cartography, engineering surveying, spatial information systems

